

Vergaderjaar 2007–2008

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 675

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 september 2008

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij twintig fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Verordening inzake de Europese BV; (Kamerstuk 22 112, nr. 674)
2. Beschikking inzake Europees Justitieel Netwerk;
3. Mededeling inzake Asielbeleidsplan; (Kamerstuk 22 112, nr. 676)
4. Verordening inzake Single European Sky II; (Kamerstuk 22 112, nr. 677)
5. Verordening inzake luchtvaartveiligheid en EASA; (Kamerstuk 22 112, nr. 678)
6. Mededeling inzake geluidsreducerende maatregelen spooormaterieel; (Kamerstuk 22 112, nr. 679)
7. Mededeling inzake de Strategie internalisering externe kosten van vervoer; (Kamerstuk 22 112, nr. 680)
8. Mededeling inzake de vernieuwde sociale agenda; (Kamerstuk 22 112, nr. 681)
9. Mededeling inzake open methode van beleidscoördinatie op sociaal gebied; (Kamerstuk 22 112, nr. 682)
10. Richtlijn inzake de Europese ondernemingsraad; (Kamerstuk 22 112, nr. 683)
11. Richtlijn inzake grensoverschrijdende gezondheidszorg; (Kamerstuk 22 112, nr. 684)
12. Richtlijn inzake verlaagde btw-tarieven; (Kamerstuk 22 112, nr. 685)
13. Verordening inzake juridisch kader voor EU-Onderzoeksinfrastructuren; (Kamerstuk 22 112, nr. 686)
14. Verordening inzake Voedselprijzen; (Kamerstuk 22 112, nr. 687)
15. Verordening inzake Europees Ecolabel; (Kamerstuk 22 112, nr. 688)
16. Richtlijn inzake Eurovignet; (Kamerstuk 22 112, nr. 689)
17. Richtlijn inzake Ecodesign; (Kamerstuk 22 112, nr. 690)
18. Mededeling inzake overheidsopdrachten voor een beter milieu (duurzaam inkopen); (Kamerstuk 22 112, nr. 691)

19. Mededeling inzake Actieplan Duurzame Consumptie en Productie en Duurzaam Industriebeleid; (Kamerstuk 22 112, nr. 692)
20. EMAS Verordening (Kamerstuk 22 112, nr. 693)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Fiche: Beschikking inzake Europees Justitieel Netwerk

1. Algemene gegevens

Voorstel: Beschikking inzake wijziging van beschikking betreffende de oprichting van Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en handelszaken

Datum Commissiedocument: 23 juni 2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008) 380 definitief

Prelex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197151

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: niet opgesteld

Behandelingstraject Raad: Raadswerkgroep Comité Burgerlijk Recht, CATS, JBZ-Raad

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Justitie

Rechtsbasis: art. 61, onder c, EG-Verdrag en art. 67, lid 5, tweede streepje, EG-Verdrag

Stemwijze Raad en rol Europees Parlement: gekwalificeerde meerderheidsbesluitvorming in de Raad, medebeslissing EP

Comitologie: n.v.t.

2. Samenvatting BNC-fiche

Het onderhavige voorstel heeft tot doel het Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en handelszaken (EJNbh) ruimere taken en meer verplichtingen te geven. Hiertoe stelt de Commissie wijzigingen voor van Beschikking 2001/470/EG (betreffende de oprichting van het Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en handelszaken) op tien gebieden.

De bevoegdheid wordt positief beoordeeld. De subsidiariteit wordt positief beoordeeld, de proportionaliteit negatief.

Het voorstel dwingt tot een eenvormige structuur voor alle lidstaten. Gelet op de grote verschillen in gerechtelijke organisatie en rechtscultuur zijn delen uit het voorstel in een aantal landen echter niet werkbaar/haalbaar. In, bijvoorbeeld, Duitsland is de rechtspraak geregeld per deelstaat en in Frankrijk is sprake van een centralistische structuur. Omdat eenvormigheid niet mogelijk is, zal in de praktijk niet duidelijk zijn hoe in de verschillende landen wordt gewerkt.

Nederland heeft, geheel in lijn met de Raadsconclusies aangenomen tijdens de Raad van 19–20 april 2007, bezwaren tegen essentiële onderdelen van het voorstel. Op initiatief van het Verenigd Koninkrijk is met gelijkgestemde lidstaten (Oostenrijk, Tsjechië, Duitsland, Hongarije, Ierland, Polen, Zweden) een gezamenlijk *position paper* ingediend houdende het gezamenlijke commentaar op basis van die Raadsconclusies.

3. Samenvatting voorstel

a) Inhoud voorstel

Het voorstel beoogt het Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en handelszaken (EJNbh, dat is opgericht bij Beschikking 2001/470/EG)¹ een grotere rol te laten spelen bij de justitiële samenwerking tussen de

¹ Van 28 mei 2001, PB L 174 van 27 juni 2001, p. 25.

lidstaten. Het is er op gericht te komen tot een effectieve en praktische toepassing van communautaire civielrechtelijke besluiten¹ en van verdragen die tussen de lidstaten van kracht zijn, door rechters en andere juridische beroepsbeoefenaars. Het voorstel heeft daarnaast tot doel bij grensoverschrijdende geschillen de rol van het EJNb in zake de daadwerkelijke toegang van de burger tot de rechter te vergroten, zodat burger en rechter sneller informatie krijgen over proceduremogelijkheden binnen de EU.

De wijzigingen van Beschikking 2001/470/EG, die in onderhavig voorstel worden gepresenteerd, zien onder andere op:

- de toegang tot de werkzaamheden van het EJNb voor juridische beroepen, zoals advocaten, notarissen en gerechtsdeurwaarders;
- een uitbreiding van de taak van het contactpunt EJNb tot het desgevraagd aan autoriteiten verstrekken van informatie over het grensoverschrijdend procederen en over de Europese regels terzake;
- informeren van burgers over relevante communautaire en internationale civielrechtelijke instrumenten en over het nationaal recht van de lidstaten met name inzake tot de toegang tot de rechter;
- het tot stand brengen van uitwisselings- en samenwerkingsbetrekkingen tussen het EJNb en andere Europese netwerken en internationale civielrechtelijke organisaties.

b) Impact-assessment Commissie

De Commissie heeft geen impact-assessment uitgevoerd. Het voorstel vloeit voort uit een brede raadpleging van betrokken actoren en een tussen december 2004 en mei 2005 uitgevoerde studie over de werking van het EJNb. Die raadpleging en studie resulteerden in de slotsom dat het netwerk over het algemeen de justitiële samenwerking tussen de lidstaten heeft verbeterd, maar ook dat het EJNb nog niet zijn potentiële mogelijkheden heeft benut. De Commissie verbindt hieraan conclusies, die zijn vertaald in het onderhavige voorstel, die niet breed worden gedeeld door de lidstaten.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

De Commissie baseert dit voorstel op artikel 61, onder c, EG-Verdrag en artikel 67, lid 5, tweede streepje, EG-Verdrag. Naar Nederlands oordeel is dat de juiste rechtsbasis.

b) Functionele toets:

Subsidiariteit: positief.

Proportionaliteit: negatief.

Onderbouwing: omdat het gaat om de verbetering van de justitiële samenwerking tussen de lidstaten en de daadwerkelijke toegang tot de rechter voor personen die betrokken zijn bij grensoverschrijdende civielrechtelijke geschillen, ligt een regeling op Europees niveau voor de hand. Het voorstel zoals het thans luidt, laat echter te weinig ruimte voor een invulling door de lidstaten, zoals verwoord in de Raadsconclusies aangenomen in april 2007. De rechtspleging en de rechterlijke organisatie zijn immers per lidstaat op uiteenlopende wijze ingericht. De voorschriften zouden voldoende ruimte moeten laten aan de lidstaten om binnen hun bestaande gerechtelijke structuren de voorgeschreven resultaten te bereiken. Dat is niet het geval; in het huidige voorstel is sprake van «one size fits all». Die voorgestelde uniformiteit is niet werkbaar. Dat zou wel het geval zijn als de Commissie slechts te realiseren doelen of resultaten had voorgeschreven. Voorts is niet aangetoond of het voorstel tot het beoogde doel zouden kunnen leiden. Als aangegeven moeten de

¹ De Commissie geeft aan dat met het oog op de concrete en doeltreffende tenuitvoerlegging van communautaire instrumenten (zoals de Verordening tot invoering van een Europese betalingsbevelprocedure, de Verordening tot invoering van een Europese procedure voor geringe vorderingen en de Verordening Rome II betreffende het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbanden) de rol van het EJNb moet worden versterkt.

lidstaten, gelet op de verscheidenheid aan structuren, zelf over (de praktische invulling van) bepaalde zaken met betrekking tot de contactpunten kunnen beslissen.

De voorgestelde vorm van een beschikking is nodig omdat het voorstel een wijziging van een bestaande beschikking betreft.

c) Nederlands oordeel

Nederland heeft bezwaar tegen essentiële onderdelen van het voorstel. Het voorstel laat thans onvoldoende ruimte aan de lidstaten om binnen hun bestaande gerechtelijke structuren de voorgeschreven resultaten te bereiken. Een aantal verplichte activiteiten voorts is onnodig en andere activiteiten, bijvoorbeeld het verstrekken van informatie aan de burger, zijn wellicht zinvol maar passen niet binnen de huidige Nederlandse structuur of die van andere landen zoals Duitsland of het Verenigd Koninkrijk. Nederland acht het bijvoorbeeld niet nodig dat wordt bepaald dat het contactpunt een voltijds functionaris moet zijn, minstens één maal per jaar met centrale autoriteiten vergadert en dat de lidstaat verplicht is een rechter aan te wijzen als lid van het EJNbh. Veel lidstaten hebben voor dit laatste al een vorm. Zo heeft Nederland via het Landelijk Overleg sectorvoorzitters Civiel een lid van die vergadering als vast lid van het EJNbh benoemd. Wat betreft de voorgestelde uitgebreide informatietaak richting burger van het contactpunt kan worden opgemerkt dat de praktische informatietaak in Nederland is belegd bij de juridisch loketten en de advocatuur. Het contactpunt onderneemt nu ook al activiteiten ter zake informatieverstrekking.

5. Implicaties financieel

a) Consequenties EG-begroting:

Het voorstel zal budgettaire implicaties hebben. Binnen het programma «Civiel recht» van de Commissie is rekening gehouden met de kosten voor het beheer, de werking en de verbetering van het EJNbh.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/of decentrale overheden:

Om aan de eisen van de Commissie als verwoord in het voorstel te kunnen voldoen, zouden twee fte moeten worden aangesteld. Uitbreiding van de formatie staat haaks op de taakstelling uit het Coalitieakkoord, waardoor deze uitbreiding moet worden gevonden binnen de bestaande formatieve kaders. De budgettaire consequenties bedragen in totaal € 230 000 structureel (personeel en materieel); ook deze kosten dienen binnen de bestaande budgettaire kaders van het ministerie van Justitie te worden gefinancierd.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger: Geen.

d) Administratieve lasten voor rijksoverheid en/of decentrale overheden: N.v.t.

e) Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger: N.v.t.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctienering beleid: Geen.

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: De datum van inwerkingtreding is nog niet bepaald.

c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling:

Er is een evaluatiebepaling in het voorstel opgenomen (artikel 19). Voorgesteld wordt om uiterlijk drie jaar na inwerkingtreding van deze beschikking, en vervolgens om de drie jaar, de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité een verslag in te laten dienen over de activiteiten van het EJNbh.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

Informatie over het inschakelen van nationale agentschappen, zelfstandige bestuursorganen e.d.

a) Uitvoerbaarheid: N.v.t.

b) Handhaafbaarheid: N.v.t.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

a) Geen.

b) Toelichting implicaties: N.v.t.

9. Nederlandse positie

a) Nederlandse belangen en eerste algemeen standpunt:

In mei 2006 heeft de Commissie in een verslag over het functioneren van het EJNbh reeds aanbevelingen gedaan over verdere vormgeving van het netwerk. In april 2007 heeft de Raad dit verslag verwelkomd, maar in de Raadsconclusies vervolgens eigen aanbevelingen gedaan, waaronder de opmerking dat de lidstaten zelf moeten kunnen beslissen hoe zij hun contactpunt(en) het best organiseren. In weerwil van deze conclusies doet de Commissie door middel van het onderhavige voorstel voor een beschikking verstreckende voorstellen, o.a. met betrekking tot de contactpunten.

Met de voorgestelde regeling wordt Nederland geconfronteerd met een aantal ongewenste verplichtingen. Een aantal verplichte activiteiten is onnodig (dat het contactpunt een voltijds functionaris moet zijn, dat deze minstens één maal per jaar met centrale autoriteiten vergadert) en andere verplichte activiteiten, bijvoorbeeld het verstrekken van informatie aan de burger, zijn wellicht zinvol, maar passen in de voorgestelde vorm niet binnen de huidige Nederlandse structuur. Nederland meent dat het voorstel moet worden heroverwogen en dat alleen meetbare doelstellingen als wijziging moeten worden opgenomen. Als uitgangspunt voor de verdere discussie zullen de Raadsconclusies van 19–20 april 2007 moeten dienen. Op initiatief van het Verenigd Koninkrijk is onlangs met enkele lidstaten (Oostenrijk, Tsjechië, Duitsland, Hongarije, Ierland, Nederland, Polen, Zweden) een «position paper» voorbereid, gestoeld op deze Raadsconclusies (zie punt 11 d). Deze position paper zal worden ingebracht tijdens de vergadering van het Comité Burgerlijk Recht in september 2008.